

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 36.

Cenzurat.

DEMNITATE NAȚIONALĂ

De câțva timp, ziaristica se oprește tot mai stăruitor, la o problemă principiară, de permanentă actualitate: aceea a limbii românești în viața publică și particulară.

Unul din marile noastre cotidiane arăta de o pildă, că funcționarii minoritari c. f. r.-iști nici după 15 ani de indulgență oficială nu vor să învețe românește, sfidând autoritatea statului și nu odată provocând chiar accidente nenorocite din cauza necunoașterii limbii de serviciu.

Exemplificarea este perfect adevărată și spre durerea noastră ea este valabilă, aproape pentru fiecare instituție publică din provinciile desrobite.

Minoritarii, în deosebi Ungurii, sabotează limba statului pe toată linia, și încă cu o desinvoltură plină de cinism. În toate ramurile administrațiilor de stat, județene și comunale ei vorbesc demonstrativ numai unguerește, spre revolta bunilor români, cari intră în birourile lor. Iar dacă-ți permiți să începi vorba în limba statului, ei fac o mutră acră, cu aierul de a se simți aproape ofensați. Și informația ce-o ceri sau serviciul ce-l soliciți, ți se dau încalcite, sau ți se refuză pur și simplu. De câte ori n'am făcut aceste experiențe triste prin birourile orașului Cluj!

Aceeaș atitudine, chiar mai provocantă, o întâlnim în serviciile particulare și cu deosebire în magazinele comercianților. Ori unde intri ești luat pe unguerește, ca și cum am fi prin vr'un colț de pustă de dincolo de Tisa. Pretutindeni te pâlmuiește sfidarea cea mai temerară, dictată de mentalitatea incorrigibilă a unei rase, care nu vrea să se resemneze în fața sentințelor istorice. Dar să fie oare la mijloc numai dârzenia lor șovină? Nu! *Marii vinovați suntem noi înșine.*

Întâi, pentru că ne complacem într-o toleranță cu totul deplasată față de funcționarii minoritari, neimpunându-le cunoașterea și practica limbii româ-

nești. Al doilea, *încurajăm noi înșine disprețul lor pentru limba statului, vorbind cu ei numai unguerește.* Aici este miezul răului de care pățimim. Purtăm încă în noi stigmatele robiei de ieri, și generația veche nu se poate desface cu totul nici astăzi de romanul, de gazeta, de teatrul și de vorba unguerească. Fenomenul se menține numai în nordul Ardealului, dela Cluj în sus, unde maghiarizarea fusese mai puternică, pe când la sud, în vecinătatea Regatului de ieri, el n'a existat niciodată.

De câte ori n'am eșit profund revoltați din birouri sau prăvălii, unde ni era dat să auzim intelectuali români vorbind exclusiv unguerește!

În asemenea condiții, de ce să ne surprindă rezistența și disprețul Ungurilor? Căci până și în căminul familiar, preferim limba prigonitorilor de ieri!

De ce? Pentru-că ne lipsește sentimentul națiunii stăpânitoare. N'avem încă noțiunea precisă a demnității naționale, care să ne dicteze atitudinea fermă și constantă față de alogeniul statului nostru.

Iată, că a trecut săptămâna Unirii. Atâtea ilustrații ale vieții noastre publice au arătat sacrificiile de veacuri, ce stau la temelia acestui act de supremă dreptate istorică. El va rămânea în ființă, servind gloria viitoare a neamului, exclusiv prin conștiința *demnității* noastre naționale.

Liga antirevizionistă, ce a luat ființă are datoria să insiste cu toate mijloacele, pentru întărirea și chiar exaltarea acestui înalt sentiment de *mândrie românească.*

Biserica ortodoxă, care în trecutul sbuciumat al Ardealului desorbit, a fost cea mai devotată păstrătoare a demnității noastre de rasă, își face și astăzi datoria din plin, servind prin instituțiile ei Statul românesc și drepturile lui imprescriptibile.

I. M.

SĂPTĂMÂNA UNIRII

A fost o idee fericită serbătorirea zilei de 24 Ianuarie la postul de Radio, în proporții cu totul neobicinuite față de trecut. Anume în fața microfonului a stat de astădată însuși M. Sa Regele Carol II, arătând Țării și lumii întregi însemnătatea națională a Unirii și hotărîrea-i nezguduită de a le consolida. Cu câtă emoțiune a primit poporul românesc aceste cuvinte regale de încredere deplină în viitor: „Eu care sunt astăzi purtătorul Coroanei, am datoria de a înfăptui consolidarea acestor uniri și sunt hotărît a-Mi îndeplini neșovăitor această datorie față de neamul Meu, cu sfințenie și cu credință.“

Au urmat apoi în serie cei mai de seamă bărbați ai Țării, rostind cuvântări vibrante în legătură cu Unirea cea mare. Astfel am auzit pe Octavian Goga, N. Iorga, Iuliu Maniu, Ion Nis-

„Tot așa vă spun, că este bucurie înaintea ingerilor lui Dumnezeu pentru un singur păcătos, care se pocăește.“

Luca, 15, 10.

tor, Ion Inuleț, mareșalii Prezan și Averescu, Alex. Vaida-Voevod, A. Lapedatu, C. Xenii, Dr. C. Angelescu, C. Dimitriu și Ion Mihalache.

Faptul, că au vorbit despre Unire tocmai figurile cele mai reprezentative, cari au luptat și au pregătit marea biruință a neamului din 1918, constituie un simbol mișcător pentru Români, dar și o demonstrație elocventă pentru dușmani, că Unirea este vecinică și toți ne găsim în slujba ei.

Revizioniștii vor fi avut din nou prilej să constate, cât de solidare sunt sufletele românești, când e vorba de Patrie și de apărarea hotarelor ei de astăzi.

Sperăm, că zelul „patriotic“ al contelui Bethlen și soții se va mai tempera în fața realității sufletești, ce li s'a servit prin săptămâna Unirii la Radio.

† Protopopul VASILE GAN

Dispariția venerabilului protopop dela Baia-de-Arieș înseamnă, fără îndoială, o pierdere reală pentru Eparhia noastră. Căci defunctul eră unul din puținele exemplare ale vremilor de altă dată, cari ne dădeau preoți după rânduiala lui Melchisedec. Totul se încadra la el în acel sfânt entuziasm pentru Altar, care-i arăta zi de zi semnificația divină a *Preoției* și rostul ei etern pentru mântuirea sufletelor. De aceea, își înțelegea slujba ca o chemare de sus, împlinindu-o cu credință și iubire. Pietatea, ce se desprindea din chipul lui blând, nu eră decât imaginea conștiinței sale profund creștine, ce se formează de obicei în meditație și rugăciune. Mireasma ei va fi pătruns în atâtea căminuri de păstoriți, mângâind dureri amare și întărind nădejdi aproape sfărâmate.

Aceeaș atitudine morală se desprindea și din scrisul lui, dăruit cu bucurie foilor și revistelor noastre bisericesti. El

nu publică mânat de impulsuri efemere, ci stăpânit de răspunderea mare a misiunii sale în lume. Să ne reamintim cartea ce ne-a lăsat-o — „*Memoriile unui duhovnic*“ — și primirea atât de favorabilă, ce i s'a făcut în toate sferile teologice, spre a ne da seama de sinceritatea inspirației, ce călăuzea acest suflet curat de slujitor al Domnului. O bogată experiență pastorală pusă la îndemâna atâtor preoți tineri, spre a-i ajuta să meargă pe cărări de lumină și siguranță duhovnicească.

Aceeaș râvnă neobosită o arăta și în administrația protopopească. Eră o adevărată plăcere să surprinzi constant, ordinea, cinstea și preciziunea, calități cari onorează toată gospodărirea lui îndelungată, punându-o pe planul modelelor de imitat. Un exagerat simț al datoriei îl făcea să-și neglijeze chiar boala ce-l chinuia, numai spre a lăsa pe urma lui totul în ordine ireproșabilă.

Prevăzându-și sfârșitul vieții,

el a întâmpinat moartea deplin împăcat și cu Cerul și cu pământul. Și spre a da o ultimă dovadă a grijei sale neadormite pentru Biserică, el pune în testament dispoziții impresionante, menite să asigure pacea și liniștea protopopiatului.

Iată, de ce-i plângem trecerea la cele vecinice: a fost o întrupare de virtuți creștine. Sperăm, că unul dintre preoți, ne va da biografia celui care a fost protopopul Vasile Gan.

* I. M.
Funerariile.

Joi în săptămâna trecută au fost puse la odihnă vecinică rămășițele pământești ale protopopului Vasile Gan din Baia-de-Arieș. Omului, care a muncit aproape 50 de ani în ogorul bisericii și al neamului său cu cinste exemplară și devotament neprecupețit, i s'a dat cuvenita și binemeritata cinste de toată lumea intelectuală și poporul din acest ținut.

P. Sf. Sa episcopul nostru și consiliul eparhial a fost reprezentat la înmormântare de către Prot. consilier Dr. Sebastian Stanca.

Au luat parte la acest act funerar prefectul județului Dr. Remus Pașca, protopopul Câmpenilor Iosif Furdul, prof. Dr. Lazar Chirilă din Cluj, primpretorele I. Goșa, medicul circumscripției Dr. Crisan, notarul pens. I. Muntean, toți intelectualii români și străini din Baia-de-Arieș și Lupșa și preoții și învățătorii din tract cu soțiile lor.

Serviciul divin a fost săvârșit de către delegatul consistorial împreună cu prot. Iosif Furdul din Câmpeni și 20 preoți din tractul răposatului. Răspunsurile funebre le-a dat corul intelectualilor din Lupșa. După un scurt prohod în casa protopopească sicriul a fost ridicat pe brațe de către opt preoți și dus în biserică, unde s'a săvârșit toată slujba înmormântării.

Biserica s'a dovedit neîncăpătoare pentru marea mulțime de popor, venit să dea părintelui său iubit cinstea cea din urmă, astfel că sfârșitul serviciului divin a fost conținut afară în preajma bisericii, sub bolta cerului albastru și în bătaia razelor unui prea frumos apus de soare.

Act s'au rostit și cuvântările. Dl. Dr. Sebastian Stanca în numele P. S. Sale și a consiliului eparhial, preotul din Lupșa Vasile Șpan în numele preoțimeii din tract, învățătorul din Șartăș V. Raucea în numele învățătorilor, dl. Dr. Lazar Chirilă în numele populației din Baia-de-Arieș, pr. Eugen Muntean în numele tuturor rudeniilor, iar pr. Petru Sabău din Hădărău a luat obicinuitele iertăciuni.

În sunetul jalnic al clopotelor și lacrimile asistenței sicriul a fost apoi așezat în cavoul familiar la vecinică odihnă.

Cu răposatul protopop Vasile Gan s'a stins încă unul din entuziaștii generației de luptători din trecut, cari și-au sacrificat totul pentru binele bisericii și neamului lor. Pe urma lui rămâne o muncă exemplară, perfect ordonată și bine îndrumată atât în agendele oficiale parohiale și protopopești, cât și pe tărîmul activității pastorale a preoților săi.

Celui ce a fost pildă vrednică de urmat în cinste și vrednicie și unuia dintre cei mai de seamă protopopi ai metropoliei noastre îi zicem: Dumnezeu să-i facă dreaptă răsplătă în lăcașul tuturor dreptilor. S.

**„Ori ce suflet să se
supună stăpânirilor, căci
nu este stăpânire fără nu-
mai dela Dumnezeu; iar
cele ce sunt, de Dumnezeu
sunt rânduite.“**

Romani, 13, 1.

MISIONARISM

Biserica noastră creștină ortodoxă-română în vremurile actuale se luptă din greu cu diferite curente potrivnice misiunii sale. Ele bat la ușă, mereu întărindu-și îndrăzneala și iscusința uneltirilor vrășmașe.

Faptul acesta dă de gândit tuturor. Sfântul Sinod în ședințele din urmă s'a ocupat și cu problema misionară internă și externă. În vederea organizării vieții misionare interne a hotărât, ca fiecare episcop să-și aleagă preoți misionari. Hotărârea dusă la îndeplinire va aduce roade foarte bogate și aici avem tot dreptul să ne bucurăm mai mult noi preoții dela sate.

A mai fost o vreme, în anii trecuți, când chiar eparhia noastră și-a avut misionarul său. Existența lui a fost de scurtă durată, fiind postul scos din bugetul Statului, astfel că despre o activitate în acest sens nu putem vorbi.

Acum pusă din nou problema misionarismului, nădăduim într'o reală și favorabilă rezolvare. Existența materială a acestui post trebuie asigurată cu orice preț, ca fiind reclamată de stările actuale de pretutindeni din parohii. Vreau să fiu bine înțeles în această privință, întrucât misionarismul adevărat nu se restrânge numai la apărarea credinței față de sectari, el nefiind monopolizat numai pentru acești rătăciți. Avem și alți dușmani ca: uneltiri confessionale, ateismul cu diferitele-i înfățișeri și 'n fine însași decăderea generală morală, toate reclamă în mod imperios o vie activitate misionară.

Această luptă de stărpire a acestor curente în multe cazuri

nu se poate duce cu succes numai de preoți, fără un ajutor dela centru. Îndrumarea și încurajarea cea mai potrivită o poate da misionarul, a cărui activitate bine organizată va conlucra la stărpirea mai repede a dușmanilor. Când misionarul va lucra alături de preoții din parohii, apărând prestigiul lor ori îmbărbătând modestele începuturi de înviorare a unei viețuiri morale, folosind în această activitate ca mijloace de luptă și apărare, Sf. Scriptură și rugăciunea; atunci nu vom avea atâtea prilejuri triste de decădere a păstorilor și păstoritilor. Eu văd în această chemare a misionarului o foarte potrivită asemănare cu viața de propovăduitori a Apostolilor. Acesta este sensul adevărat misionar, pe care noi, preoțimea, îl așteptăm și ne face să punem mari nădejdi de bine în noua dispoziție a Sfântului Sinod. Pr. T. C.

F. O. R.

Parastasul pentru E. Gojdu.

Reamintim încă odată, că astăzi, 4 Februarie, este ziua, când toate bisericile ortodoxe din Mitropolia noastră oficiază cu adâncă pietate, parastase întru pomenirea marelui binefăcător Emanoil Gojdu.

În cuvântări calde se va arăta viața și opera acestui înflăcărat Român, și se va cere prin mii de moțiuni extradarea fundațiunii sechestrată la Budapesta. Este un drept sfânt al Bisericii noastre, pe care nu încetăm să-l reclamăm cu energie și demnitate, până la satisfacerea lui complectă.

FOILETON

Mici studii istorice. Cevă despre Maramureș și Muncaciu.

2. Despre starea bisericească.

De când Românii din Marmăția s'au întors la s. unire cu biserica Romei, cam adecă pe la anul 1724, sub Carol III, regele Ungariei, — *bisericește*, precum ne arată istoria, au fost *supuși* ordinariatului *Muncacianu*, însă sub augustissima Împărăteasă Maria Theresia, din depărtarea scaunelor protopopești române din Marmăția dela reședința episcopului și pentru înlesnirea guvernării s'a fondat în cetatea Sighetului un *vicariat*, carele, barem că în diploma împărătească apriat se zice a fi ridicat *pro districtibus valachis a sede Episcopali remotis*, cu ocaziunea în an. 1856 întâmplăteii desmembrării prin episcopul Muncacianu, totuși, nu s'a resignat. Nu s'au resignat mai încolo câteva parohii, precum cetatea Sighetului, Costiului și *Satumare Nemeti*, barem că în înțelesul demărginirii aduse în conferința ținută în Urbea mare și a învoelii libere așezate între episcopi și membrii aceleiași, acele parohii, aflându-se în dânsle după o conscripțiune oficială *o parte de Români, precumpânitoare*, cu dreptul s'ar ținea de episcopii Gherlei. Făcut-au

clerul de altminterie și inteligența seculară română de aicea nu odată pași cuviincioși pentru reîncorporarea atinselor parohii, însă până astăzi fără efect, *pentru că episcopul dela Unghvar sta morțiș pe lângă ele*. Durere! întru adevăr durere! *Că frații noștri Români din acele parohii sunt expuși conștopirei în elementul rutean*, prin urmare vor dispărea de pe vatra pământului și în scurt nu vor mai fi-gura mult ca Români. Apoi ce e mai mult pierzând parohiile, am pierdut și vicariatul cu cetatea Sighetului, precum și salariul de 400 fl. m. c. cu el insoțit. Ce va da Dumnezeu în viitor, vom vedea; așa suntem încumostiințați, cum că tot lucrul acesta e acum susținut sub desbatere și finala deciziune a *pontificelui roman — Quando coeli!!*

În această stare injurioasă preailuminatul Domn *Ioan Alexi*, episcopul Gherlei, în urmarea neadormitei grije, cu care stăruiește asupra binelui spiritual a poporului său, alege din clerul său un zelos bărbat, calificat și meritat în persoana rev. D. *Mihail Pavel*, fostul notar și asesor consistorial la scaunul Gherlei, mai târziu paroc în Slatina în cercul Sighetului, și-l denumi de vicar foraneu-român al Maramureșului. Cu drept e, că cauza care a militat pe lângă fondarea acestui post splendid, sub Maria Theresia, acea militează și acuma: — îndepărtarea Marmăției dela Gherla și înlesnirea guvernării.

Ca doară onoratul public despre starea noastră să-și poată forma o cunoaștere cât poate fi mai perfectă, voi registra o descriere statistică scurtă. Se află adecă în Marmăția, pe un pământ deluros, sub poalele Carpaților de cătră miază-zi, însă cu văli frumoase, încântătoare, păduri minunate, râurile și fântâne ca cristalul, clima curată, împodobit, de toate laturile cu munți bătători la nori înconjurat ca cu nescări fortărețe minunate, asupra cărora nici tunurile Europei ar fi în stare de a triumfa sau a le dărâma, — cu foarte puțin amestec, *49 sate locuite de Români, 48 parohii împărțite în 4 protopopiate*: al Izei, Coșeului, Sighetului și Vișeului cu *57.000 suflete române*.

Denumindu-se și provăzându-se dară Marmăția cu vicar, caută ca să dăm la lume și solemnitatea cu ocaziunea instalațiunei decurse. Acea s'a ținut în a. c. Ianuarie 27 zile. *)

După s. liturgie frumoasa adunare de D. vicar s'a chemat la întinsele mese, la carele în limba română și maghiară felurite toaste s'au dizertat, atât pentru capii bisericii, supremul comite, instalatoriul, triumfătorul zilei, și alți bărbați însemnați, cât și pentru *frățietate și bună conțelegere a Românilor cu frații maghiari*.

G. Bogdan-Duică

(Va urma).

*) Eu nu o reproduc. G. B. D.

Ceva despre „Oastea Domnului“

Oastea Domnului — isvorită din setea de primenire a sufletelor golite de deșertăciunea roadelor nefaste ale războiului, — a fost privită în chip diferit. Unii i-au atribuit caracterul de sectă, considerându-o ca adiacentă a protestantismului, alții au socotit-o că este în nemijlocită apropiere de secte, iar o bună parte au înregistrat-o ca o arteră a bisericii ortodoxe, având de scop: „perfectiunea și curățirea sufletească întru ajungerea la mântuire.“ (Vezi: „Schitul cu ploi“ de Al. Lascarov-Moldovanu, pag. 154.)

Controversele, ivite în legătură cu *Oastea Domnului*, par a fi ecoul grijei de a fi afiliată organic spiritului și doctrinei propovăduită de biserica noastră ortodoxă. Dacă Prea Sf. Sa Episcopul Dr. Grigorie Comșa în cartea intitulată „Acțiunea catolică și ortodoxia activă“ excepționează o parte din metodele preconizate de această asociație religioasă pentru curățirea sufletească, o face din dorința sinceră „de a se evita orice abateri dela spiritul nostru ortodox“ (p. 33.) Articolele pâr. Arhim. Scriban, apărute în diferite ziare și reviste, au aceeaș tendință de a afirma caracterul ispășitor al drumului trasat de *Oastea Domnului*, și de a arăta veracitatea doctrinei și regulilor pe cari le impune membrilor ei.

Asociația religioasă „Oastea Domnului“ este o realitate vie, de care biserica trebuie să țină seamă pentru că să-și poată desăvârși opera de mântuire, care-i este încredințată. Ea nu-și are rațiunea de existență, decât sub oblăduirea și supravegherea bisericii ortodoxe, prin care a luat naștere. „Biserica prin prepoziții ei consacrați e singura în măsură să-i lumineze drumul și să o ajute la combaterea alcoolismului pustiitor, la înfrânarea vorbelor de injurie, la învârtosirea simțului de frățietate între oameni, la înfăptuirea operei de asistență socială și la cultivarea dragostei către fără sub forma văzută a faptei bune și clăditoare.“ (Al. L.-Moldovanu l. c. 151.) Protectoratul, conducerea și supravegherea îi revine bisericii, fiindcă printr'un slujitor al ei a fost trimbițată chemarea sufletelor la apa cea vie a evangheliei; tot el a fost acela care i-a insuflat duhul de viață și a deșteptat multe conștiinți la viața cea adevărată. Grădinarul însă după ce a semănat legumele nu se complăce privindu-le numai, ci pe lângă ameliorările pe cari le aduce solului, veghează zi de zi ca să aibă umezeală, lumină, etc... Tot așa și crainicul ceresc, preotul, e îndatorat să vegheze ca sămânța aruncată prin cuvânt să încolțească și să predisună sufletele primitoare spre o predanie mai departe, așa încât fiecare creștin să devină o „lumină“, un „soare“, un „aluat“ pentru semenul lui.

Poporul românesc se găsește la o răscruce. Captarea energiei lui în alvia salvatoare a creștinismului e o

necesitate inexorabilă. Asociațiile religioase au tocmai acest scop, de a întronă în viața familiară idealul creștin, ca singurul care direcționează viața sufletească a omului spre înfăptuiri solide și durabile.

Asociațiile religioase sunt instrumente ale *apostolatului laic*, care nu se substituie ierarhiei, ci pregătește și susține opera de mântuire întreprinsă de slujitorii bisericii. Obiectivul oricărei solidarizări religioase pe terenul vieții sociale nu este abstractizarea adevărilor de credință, ci traducerea creștinismului în realizări vizibile, într'un activism care să conglăsuiească cu cuvintele Sf. Scripturi dela Matei 7, 21: „Nu tot cel ce-Mi zice Mie Doamne... Doamne, va intru împărăția cerurilor, ci acela ce face voia Tatălui Meu, carele este în ceruri.“ Înjghebarea organizațiilor cu caracter religios este isvorită dintr'o trebuință a conștiinței, care nu prețuește formulele reci, ci conținutul care-i satisface această trebuință și o provoacă să vibreze în consonanță cu resorturile cele mai tainice ale sufletului. Teologismul profesat de biserica oficială e departe de exigențele religioase, întipărite adânc în firea omului, și de aceea a căutat pe altă cale să-și alimenteze trăirile religioase. *Religia e mai întâi de toate viață, care trebuie trăită potrivit legilor de cari este diriguată*, altfel produce perturbări sub diferite forme. Asociațiile religioase sunt un mijloc nimerit de promovare a trăirilor religioase și mai ales a înfăptuirilor caritative, cari influențează în bine pe cei din jur.

La noi, organizația care a făcut și face un serviciu real bisericii, prin acțiunea de reîncreștinare provocată printre membrii ei este „Oastea Domnului“. Atitudinea zilnică a celor înrolați în această asociație dovedește în măsură suficientă, că principiile evangheliei le-au devenit a doua natură și că s'au eliberat de sub influența nefastă și tiranică a pornirilor pătimase, cari terorizează biata ființă omenească. Poate fi numită cu drept cuvânt „armata mântuirii“, pentru că faptele ostașilor grăesc pe deplin de gradul de virtuți la care au reușit să se ridice. Stărpirea alcoolismului, practicarea simțului de frățietate, ajutorarea celor năpăstuiți, combaterea sectarismului, cultivarea patriotismului, etc., la peste 80.000 de oameni — nu poate decât să ne bucure și să ne dea îndemn, ca această lucrare de strategie misionară s'o canalizăm noi preoții în apele celui mai activ și mai veridic ortodoxism. Spun acest lucru pentru că acțiunea de învioreare sufletească a găsit ecou și în masa credincioșilor bisericii greco-catolice. Sate întregi sunt împănate de nuclee religioase, aparținând Oastei Domnului și trebuie numai luminați asupra caracterului mișcării, pentru că să intre în făgașul bisericii care patronează și îndrumă această mișcare. Poate că

Dumnezeu ne-a trimis-o, ca un mijloc de potolire și înlăturare a fricțiunilor existente între cele două biserici surori. Trebuie găsită însă fără întârziere modalitatea practică de a povățui în permanență pe acești renăscuți în Hristos, pentru a preîntimpina eventualele aberații în cari ar putea să alunece, fără cărmaciul legitim și pentru a putea cultiva prin ei iubirea creștină acolo, unde este mai mult reclamată. Ofensiva nu e

agresivă, ci în acord cu doctrina bisericii noastre și cu obligațiile ei de a propovădui stăruitor cuvântul de mântuire a lui Iisus, fiindcă Sf. Scriptură a Noului Testament ne poruncește acest lucru, zicându-ne: „Dacă avem slujbă: să stăruim în slujbă; dacă unul învață: să se sânguiască în învățatură... La sânguință, nu pregetați; cu duhul fiți fierbinți; pe Domnul slujiți-l ca robii lui.“ (Romani 12, 7 și 11.)

Pr. Ion Bunea

Constituirea F. O. R. din protopopiatul Abrud.

În ziua de 24 Ianuarie în orașul Abrud, locul de glorie a atâtor martiri, în prezența delegaților centrului dnii Dr. Victor Papiian, prof. univ. și Atanasie Popa, inspector școlar, s'a constituit „Frăția Ortodoxă“ secția Abrud.

Grație măsurilor luate de cu vreme de către părintele Petru Popovici, protopopul Abrudului, această înjghebare ortodoxă națională s'a desfășurat în asistența unui public imens, venit din cele mai îndepărtate comune ale tractului, în frunte cu întregă preoșimea.

Programul acestei înălțătoare serbări a început cu serviciul divin, oficiat în biserica din loc de un sobor de preoți. Răspunsurile liturgice au fost date cu multă precizie de către corul mixt „Armonia“ condus de către dl prof. Cornel Hagea.

După terminarea sf. Liturghii, protopopul-inspector Atanasie Popa a rostit o pilduitoare și prea frumoasă predică în legătură cu evanghelia zilei, storcând nu numai admirația tuturor, dar și lacrimile multora cari au urmărit cu atenție această predică. Argumentele dsale au fost un recomfort sufletesc pentru întărirea credinței noastre strămoșești și un isvor de apă vie, din care s'au adăpat toate conștiințele însetate de lumină, adevăr și dreptate. Predica a fost urmată de un Te-Deum în cinstea memorabilei zile de 24 Ianuarie, la care au luat parte toate autoritățile locale, împreună cu garnizoana Batalionului 5 V. M.

După acest Te-Deum întreaga asistență s'a îndreptat spre sala cea mare a localului *Detunata*, unde pâr. prot. P. Popovici printr'o frumoasă cuvântare a deschis adunarea, dând cuvântul dlui prof. univ. Dr. V. Papiian, care în pline cuvinte de accent național a arătat rostul „Frăției Ortodoxe Române“, scoțând la iveală că biserica ortodoxă este mama iubitoare a Neamului românesc, pentru că ea l-a călăuzit prin toate încercările și primejdiile inviforaturii trecut istoric, ea l-a povățuit pe drumul marilor înfăptuiri și a strălucitelor izbânzi naționale.

După această înălțătoare vorbire, se purcede la alegerea comitetului, cetindu-se din partea dlui prot. Popovici numele celor propuși, pe cari Adunarea generală cu unanimitate îi proclamă de aleși. Timpul fiind înaintat, lucrările Adunării generale se suspendă pentru orele de după masă.

La orele 3 p. m., se trece din nou în sala cea mare, unde se reîncep lucrările Adunării generale, alegând de președinte al „Frăției Ortodoxe“ pe dl Dumitru Abrudan, vice-președ. Ing. Nicolae Magiaru, secretar dl Dumitru Dobrotă și casier dl Aurel Criștea, căpitan în rezervă.

Urmează la ordinea zilei conferința dlui prof. univ. Dr. Papiian, care într'o expunere vibrantă, scoate la iveală importanța ortodoxiei în rezolvarea problemelor economice. Arată că biserica noastră ortodoxă este chemată să așeze Evanghelia Mântuitorului în centrul vieții noastre și cu ajutorul ei să reînsufletească toate virtuțile Neamului și ca atare această biserică reclamă conștiința și devotata conlucrare a fiecărui credincios luminat al sfintei noastre biserici ort. Arată mai departe misiunea frăției ort. române înființată cu scopul, ca în jurul acestei acțiuni să se atașeze sau mai bine zis să se strângă rândul tuturor intelectualilor și credincioșilor ortodocși, convinși că numai biserica prin marile ei posibilități de organizare, poate oferi sprijinul necesar unei propășiri și unei dezvoltări economice sănătoase. Arată că biserica și mai ales biserica noastră ortodoxă este depozitarea mijloacelor de soluționare a acelor mai acute probleme de actualitate, problemele economice.

Aceasta interesantă conferință a fost podoba programului, întărind în sufletul credincioșilor dragostea față de Neam și sfânta noastră biserică ortodoxă.

După conferință s'a executat un program de coruri religioase conduse de apreciatul prof. Cornel Hagea, căruia în acest toc trebuie să-i aducem vtile noastre mulțumiri, pentru că în ansamblul bucăților cântate s'a văzut trănicia credinței noastre strămoșești.

S'a recitat de către elevii școlilor secundare și două imnuri religioase.

Părintele Gheorghe Popescu, în cuvinte pline de însuflețire arată legătura firească, ce trebuie să existe între preoșime și mireni pentru ridicarea bisericii ortodoxe, promițând tot sprijinul că preoșimea acestui tract, va fi alături de „Frăția Ortodoxă“ din a căror conlucrare sufletească va trebui să răsără biserica ortodoxă vie, activă și consolidată.

Președintele „Frăției Ortodoxe“ dl Dumitru Abrudan, mulțumește tuturor cari cu fapta și cu vorba au contribuit la înjghebarea acestei acțiuni românești și creștinești, luând astfel sfârșit grandioasa manifestațiune românească ortodoxă din creșterul Munților Apuseni.

I. Mica

INFORMAȚIUNI

Servicii divine și predici în bisericile din Cluj. Duminică în 4 Februarie c., la sf. Liturghie, vor servi la *Catedrală*: Prot. Dr. Vasile Sava, cons. eparhial, Pr. Dr. Ioan Pașca, Pr. Fl. Muresanu și diacon A. Scurtu. Predică Dr. Vasile Sava. — La biserica „Sf. Nicolae”: Pr. A. Mușat și diacon V. Bogdan. Predică Pr. A. Mușat. — La biserica „Coborârea Duhului Sfânt”: Pr. I. Cociuban.

Administrator protopopesc. În urma morții regretatului protopop Vasile Gan, P. Sf. Episcop Nicolae a numit administrator protopopesc pe pâr. Vasile Șpan din Lupșa, care este unul din cei mai distinși preoți de pe valea Arieșului.

Conferința prof. Sextil Pușcariu. Președintele F. O. R.-ului nostru dl prof. Sextil Pușcariu a ținut zilele trecute o excelentă conferință în sala fundației Dalles din București, vorbind despre ortodoxie și importanța ei în dezvoltarea culturii românești. Distinsul conferențiar a fixat câteva adevăruri, cari rectifică multe pagini tendențioase din istoria noastră culturală. Suntem recunoscători președintelui „Frăției Ortodoxe române” pentru opera de restituire a ortodoxiei în drepturile ce i se cuvin.

Biserică mutată din loc. Minunea s'a întâmplat firește, într'un oraș din America, anume în Pittsburg. Constatându-se, că terenul pe care era zidită se scufundă, s'a hotărât mutarea ei cu 7 metri mai departe. Ingineri iscusiți au făcut planul acestei operațiuni originale, care avea să uimească până și lumea de peste Ocean. Când totul era limpezit s'a trecut la executare și biserica, cu greutatea ei, de 3 milioane și jumătate kg., fu mutată pe locul destinat, fără a suferi vre-o deteriorare. Operațiunea a cerut 18 ore de muncă.

Vom avea o nouă Biblie. Sunt câțiva ani, de când sf. Sinod încredințase unei comisii de învățați sarcina extrem de grea, de a da o nouă traducere a sf. Scripturi. Aflăm acum, că această mare lucrare este gata și la rândul său sf. Sinod a și dat-o spre tipărire. Înregistrăm faptul cu deosebită bucurie, căci apariția acestei noi ediții va însemna unul din cele mai mari evenimente ale Bisericii noastre.

Insistăm cu toată căldura, să se tipărească și o ediție populară, pe un preț redus, ca astfel Biblia să poată pătrunde în toate familiile românești.

Ospătărie pentru săraci. Din îndemnul I. P. S. Patriarh s'a înființat sub auspiciile Bisericii, cea dintâi ospătărie creștine în Capitală, unde li se servește săracilor hrană zilnică. Este un început vrednic de reținut și sperăm, că va găsi răsunet și în alte părți, mai ales în epoca atât de critică prin care trecem astăzi.

Conferințe religioase. Duminică trecută a avut loc la Universitate conferința dlui prof. Paul Roșca,

care a dezvoltat subiectul „Creștinismul și ideea demnității de om”. Dsa a arătat, în forme convingătoare, că progresul moral și cultural al omenirii îl servește numai concepția creștină. Criza sufletească de astăzi nu poate fi vindecată, decât prin revenirea la doctrina lui Hristos. Conferința face parte din ciclul organizat de Societatea femeilor ortodoxe.

Vizita Soveranilor bulgari. Presa a descris pe larg vizita făcută M. S. Regelui nostru de către regele Boris și regina Ioana ai Bulgariei. Primirea ce li s'a făcut a fost din cele mai cordiale. Pretutindeni unde au apărut, Țara și poporul nostru i-au întâmpinat cu sincere și respectuoase aclamații. Se speră, că legăturile prietenești dintre cele două state vecine se vor strânge. O dovadă este între altele și hotărârea ce s'a luat, de a aranja situația bisericească și școlară a Românilor din Bulgaria și a Bulgarilor din România, pe bază de reciprocitate.

Șezătorile meseriașilor noștri. Șezătoarea festivă din 24 Ian. a. c. a Reuniunii Comercianților, Industriașilor și Meseriașilor Români din Cluj, s'a desfășurat frumos, impunător și demn de însemnătatea acestei zile naționale. Programul bogat și select, precedat de entusiastele vorbiri ocazionale ale președintelui A. Fărcaș și vicepreș. Șt. Peneș, a încântat asistența număroasă. După producția care a satisfăcut orice pretenții, s'a purtat pălăria-colectă cu inscripțiile: „Dzeu vede — Dr. Amos Frâncu — Ajută-te Române”, cu rezultat bănesc peste așteptare. Fondul de până azi al acestei colecte cu „Pălăria”, început aici în Cluj abia în ziua de 31 Aug. 1933, are peste 12.000 Lei, și frumosul scop de-a da ajutoare de încurajare de câte 20.000 Lei comercianților și meseriașilor cu prilejul începerii meseriei lor și cu condiția de-a restitui acești bani în vreme de 5 ani ca și alți colegi de-ai lor să poată beneficia de acest ajutor. I.

Focul dela institutul de surdo-muți din Cluj. Un foc violent a izbucnit Duminică dimineața la școala de surdo-muți din Cluj, provocat de aprinderea unei grinzi de lemn, ce era zidită în apropierea coșului de fum. O panică grozavă cuprinsese pe bieții copii treziți din somn de pompierei, care veneau să-i scoată din flăcări. Grație curajului și devotamentului arătat de echipele civile și militare, copiii au fost salvați până la cel din urmă.

Deces. Preotul *Alexandru Ciocăș* din Cărbunar, prot. Cetatea-de-peatră, a răposat în 22 Ianuarie a. c., lăsând în urmă 2 copile minore, un fiu preot și 2 fete măritate. Odihnească în pace.

Al XX-lea ajutor din „Fondul ajutorului profesesc” al Eparhiei Clujului, în suma de 53,400 Lei s'a acordat familiei fieiertatului membru prot. stavrofor Vasile Gan din Baia-de-Arieș, decedat la 22 Ianuarie a. c.

O piesă originală la Teatrul Național.

Ziarul „Universul” publică următoarele în nr. dela 21 Ian.: „În curând Teatrul Național din Cluj va reprezenta piesa „Între două lumi” a cunoscutei scriitoare dna Sanda Mateiu. Subiectul piesei este luat din frământările naționale și sociale de după războiu și se petrece parte în vechiul Regat parte în Ardeal. — Ea înfățișează foarte plastic atmosfera naționalistă din timpul războiului și a unirii, apoi zbuciumul și frământările de după războiu, punându-le față în față.

Multă lume, făcând această paralelă, a rămas decepționată

și apatică. Dna Sanda Mateiu în piesa ei găsește însă, că acest pesimism este cu totul ne la locul lui. Cu sănătatea sufletească ce o caracterizează, dânsa trage concluziile cele mai optimiste, încrezătoare, că frământările prin cari trecem, vor zămislî un viitor mai frumos și mai fericit pentru neamul românesc.

Comitetul de lectură al Teatrului a primit piesa dnei Mateiu cu părerea unanimă, că ea va avea un succes sigur pe scena Teatrului Național. Premiera piesei a fost fixată pe ziua de 13 Februarie.”

Invitare. Societatea stud. în teologie „Credința ortodoxă” din Cluj, va aranja în seara zilei de 18 Februarie a. c., în comuna Iara, jud. Turda, o serată artistico-culturală urmată de dans, la care cu drag vă invită să luați parte cu on. Dv. familie.

Intrarea benevolă. — venitul este destinat scopurilor culturale. Începutul la ora 8 seara precis.

Comitetul

Mulțumire publică.

Aduc pe această cale cele mai călduroase mulțumiri enoriașilor mai jos notați, ce au binevoit a se osteni întru fapte bune, ajutând cu pușinul lor obol sf. biserică din Mogoș-Mămligani prot. Lupșa, din cari danii s'a putut cumpăra un frumos rând

de vestminte procești, — și anume: Înv. T. Nicoară 1000 Lei, Reghina David și Clement Presecan câte 500, Pr. I. Bordea 400, Înv. Ec. Motora 300, cantor Iosif Cipa, Sofia Cuteanu și fost episcop Vasile Gherghiu câte 200, episcop Iosif Negru, Pamfil Bogdan, Ioan Miclea, Gh. Blog, Const. Tuț, Victor Bârluțiu, Nic. Zach, Victor David, Victor Costea, Iosif Sâvoi, Nic. Barb, Samuil Dan, Petru Gheorghiu, Dochia Cristea, Teodor Blagu, Mac. Blagu, I. Miclea I. Vas., Andrei Presecan, I. Hăbean I. Ioan, Gavrilă Gheorghiu, V. Sătaru, Achim Cuteanu și Salvina Presecan câte 100, T. Nicolae 80, Cl. Blag, N. Bursa, Teodora Marian, Marioara Gerber, Iosif Sularea, V. Ciulea, Teodor Bogdan, V. Gheorghiu Br., M. Gheorghiu, N. Coc, Romulus Buia, Samson Beca și Valeria Buia câte 50, Elena Prața 25 și Ana Dubel 15 Lei.

Pr. Ifr. Bordea

ȘTIRI OFICIALE

Nr. 219—1934.

Comunicat oficial

către organele protopopești și parohiale Serbătorile religioase, naționale și aniversările Familiei regale, când urmează a se cere ceremonia *Te-Deum* la cari iau parte autoritățile civile și militare sunt următoarele:

1 Ianuarie (Anul-Nou).

6 Ianuarie (Botezul Domnului)

24 Ianuarie (Unirea tuturor românilor).

10 Mai (Proclamarea independenței 1877 și proclamarea regatului 1881).

Ziua eroilor (Înălțarea Domnului).

8 Iunie (Aniversarea urcării pe tron a M. Sale Regelui Carol II.

22 Iulie (Ziua numelui M. S. Regina Maria.

16 Octomvrie (Ziua nașterii M. Sale Regelui Carol II.

29 Octomvrie (Ziua nașterii M. Sale Regina Maria.

8 Noemvrie Ziua uumelui Măriei Sale Mihai, Mare Voivod de Alba-Iulia. În aceasta zi se serbează și pentru ziua nașterii (25 Octomvrie).

Oficiile parohiale vor îngriji să se facă totdeauna aceste servicii divine, fără să aștepte ordin special dela noi pentru fiecare din cazurile susamintite, îngrijind și de invitarea autorităților.

Cluj, la 16 Ianuarie 1934.

Consiliul eparhial.

Nr. 59—1934 prot.

(1) 1—3

CONCURS

Se publică concurs pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. II. *Grindenii*, din protopopiatul Luduș, — devenit vacant prin trecerea la penzie a veteranului paroh Vasile Stănescu, — cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Locuință în natură.
3. Sesiune parohială 32 jug.
4. Stola obicinuită.

Candidații își vor înainta cererea împreună cu documentele oficiului nostru în termenul fixat, iar cu prealabila noastră incunoștințare se vor putea prezenta în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Candidații vor avea să prezinte și act de învoire dela P. Sf. nostru Episcop, fără care act nu vor fi admisi în candidare.

Luduș, la 25 Ianuarie 1934.

În înțelegere cu organele parohiale:
Romul Popu, protopop.

POSTA REDACȚIEI

G. P. Baia-mare. Am văzut și noi necrologul fruntașului T. Dr. Doctisimii teologi de pe aici nu ne-au lămurit, cum e posibil ca un mirean căsătorit, să fie confrate al ordului minorităților.

Pr. V. M. în D. Preferăm, cum am mai spus-o, articole de experiență pastorală. Cum se afirmă activitatea preotului în câștigarea sufletelor? Iată, problema cent ală.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.